

Inhoud

DEEL 1. - ERFBELASTING	11
1 Inleiding en situering.....	11
1.1 Situering van de erfbelasting.....	11
1.1.1 Gewestelijke belasting	11
1.1.2 Indirecte belasting	11
1.1.3 Belasting op overgang van goederen door overlijden	11
1.2 Onderscheid tussen een rijksinwoner en een niet-rijksinwoner	12
1.2.1 Successierecht: de nalatenschap van een inwoner	13
1.2.2 Recht van overgang bij overlijden.....	13
2 Erfopvolging.....	14
2.1 Van overlijden tot nalatenschap.....	14
2.1.1 Omvang en samenstelling van de nalatenschap.....	14
2.1.2 Wat valt er niet in de nalatenschap?	15
2.2 Wettelijk erfrecht	19
2.2.1 Situering van het wettelijk erfrecht	19
2.2.2 De vier ordes in het wettelijk erfrecht	19
2.2.3 De graden in het wettelijk erfrecht.....	20
2.2.4 Specifieke regels binnen elke erfrechtelijke orde.....	22
2.2.5 Het wettelijk erfrecht van de langstlevende echtgenoot	28
2.2.6 Het wettelijk erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende partner	30
2.3 Afwijken van het wettelijk erfrecht	31
2.3.1 Grenzen aan de vrijheid – de reserve	31
2.3.2 Testament	35
2.3.3 Op andere wijze afwijken van het wettelijk erfrecht?	37
2.4 Huwelijksvermogensrecht	39
2.4.1 Het primair huwelijksstelsel.....	39
2.4.2 Het secundaire huwelijksstelsel.....	40
2.4.3 Overlevingsrechten	48
3 Samenstelling en waardering van de nalatenschap	51
3.1 Actief van de nalatenschap.....	51
3.1.1 Samenstelling van het actief	51
3.1.2 Waardering van het actief.....	69
3.2 Passief van de nalatenschap	75
3.2.1 Algemene regels.....	75
3.2.2 Begrafeniskosten.....	78
3.2.3 Gemeenschappelijke en eigen schulden van de overledene	79
3.2.4 Bewijs van passief	80
3.2.5 Forfaits in het passief	82
4 Fictiebepalingen.....	86
4.1 Algemeen – situering.....	86
4.2 Artikel 2.7.1.0.3 VCF	87
4.2.1 Schulden uitsluitend erkend in een testament – artikel 2.7.1.0.3, 1° VCF.....	87
4.2.2 Schulden die in werkelijkheid een bevoordeling inhouden – artikel 2.7.1.0.3, 2° VCF	88
4.2.3 Schenkingen van roerende goederen onder opschortende modaliteit van het overlijden van de schenker – artikel 2.7.1.0.3, 3° VCF	88
4.3 Artikel 2.7.1.0.4 VCF	88
4.3.1 Achtergrond	88
4.3.2 Voorwaarden	90
4.3.3 Gevolgen van de fictiebepaling.....	90
4.3.4 Enkele toepassingen	91
4.3.5 Inkorting van huwelijksvoordelen.....	93

4.4	Artikel 2.7.1.0.5 VCF.....	94
4.4.1	Algemeen	94
4.4.2	Toepassingsvoorwaarden.....	94
4.4.3	Gevolgen van de fictiebepaling	95
4.5	Artikel 2.7.1.0.6 VCF.....	96
4.5.1	Algemeen toepassingsgebied: beding ten behoeve van een derde.....	96
4.5.2	Voorwaarden voor de fictie van artikel 2.7.1.0.6 VCF.....	99
4.5.3	Uitzondering op bovenstaande regels: groepsverzekeringen van werknemers	101
4.5.4	Grootte van het legaat	101
4.6	Artikelen 2.7.1.0.7, 2.7.1.0.8, 2.7.1.0.9 VCF.....	102
4.6.1	Toepassingsgebied	103
4.6.2	Gevolgen van deze fictiebepalingen	103
4.6.3	Artikel 2.7.1.0.7 VCF	103
4.6.4	Artikel 2.7.1.0.8 VCF	105
4.6.5	Artikel 2.7.1.0.9 VCF	106
4.7	Artikel 2.7.1.0.10 VCF.....	107
5	De aangifte nalatenschap.....	108
5.1	Wie dient een aangifte nalatenschap in te dienen?	108
5.2	Wanneer dient men de aangifte nalatenschap in te dienen?.....	109
5.2.1	De gewone aangiftetermijn.....	109
5.2.2	Uitstel van indiening van de aangifte nalatenschap.....	109
5.3	Hoe een aangifte nalatenschap indienen?.....	112
5.4	Soorten aangiftes nalatenschap.....	112
5.4.1	De gewone aangifte nalatenschap	112
5.4.2	De verbeterende aangifte nalatenschap	112
5.4.3	De aanvullende of bijvoeglijke aangifte nalatenschap	113
5.4.4	De nieuwe aangifte nalatenschap	113
6	Vaksgewijze bespreking van de aangifte nalatenschap	114
6.1	De aangifte nalatenschap	114
6.1.1	Het aangifteformulier: ter beschikking gesteld door de Vlaamse belastingdienst	114
6.1.2	Soort aangifte: gezamenlijk of individueel	114
6.1.3	Gegevens van de overledene	115
6.1.4	Gegevens van de aangevers	123
6.1.5	Gegevens van de andere erfopvolgers.....	127
6.1.6	Gegevens van de personen die hun erfdeel uit de nalatenschap verworpen hebben	127
6.1.7	Woonstkeuze.....	129
6.1.8	Wilsbeschikking	130
6.1.9	Erfovereenkomst.....	130
6.1.10	Vermogen.....	131
6.1.11	Fiscaal vermogen.....	147
6.1.12	Gunstregelingen	158
6.1.13	Overzicht van alle bijgevoegde bewijsstukken.....	160
6.1.14	Indieningstermijn	161
6.1.15	Ondertekening	161
6.1.16	Bijlagen: gegevens van de onderneming/vennootschap bij de aanvraag van een verlaagd tarief voor familiale onderneming/vennootschap	161
6.2	De nieuwe aangifte nalatenschap.....	164
6.2.1	De indiening van een nieuwe aangifte in de nalatenschap.....	164
6.2.2	Impact van de nieuwe aangifte in de nalatenschap op de berekening van de erfbelasting	166
6.2.3	Situaties die aanleiding geven tot een verplichte indiening van een nieuwe aangifte in de nalatenschap, met het oog op bijkomende heffing in de erfbelasting	166
6.2.4	Nieuwe aangifte in de nalatenschap met het oog op een teruggave in de erfbelasting	168

7	Berekening van de erfbelasting	170
7.1	Tarieven in de erfbelasting	170
7.1.1	Progressieve tarieven in de erfbelasting	170
7.1.2	Vlakke tarieven voor rechtspersonen	177
7.1.3	Vlakke tarieven voor vererving van familiale ondernemingen	178
7.2	Vrijstellingen in de erfbelasting	184
7.2.1	Volledige vrijstellingen	184
7.2.2	Gedeeltelijke vrijstellingen	191
7.3	Bijzondere regels inzake de berekening van de erfbelasting	197
7.3.1	Toerekening van het passief op het actief van de nalatenschap	197
7.3.2	Progressievoorbehoud voor onroerende schenkingen in de laatste drie jaar voor het overlijden	198
7.3.3	Bijzondere regel bij kort opeenvolgende overlijdens	199
7.4	Verminderings in de erfbelasting	201
7.4.1	Belastingkrediet wegens bescheiden erfdeel	201
7.4.2	Vermindering voor jonge kinderen van de erflater	204
7.4.3	Vermindering voor de partner, met jonge gemeenschappelijke kinderen	205
7.4.4	Vermindering voor opeenvolgende erfrechtelijke overgang binnen het jaar	205
7.4.5	Vermindering voor buitenlandse successierechten	206
7.4.6	De <i>vriendenerfenis</i> - een tariefverlaging voor de <i>beste vriend</i>	208
8	Inning en invordering van de erfbelasting	210
8.1	Inkohiering	210
8.2	Aanslagprocedure	210
8.2.1	De aangifte nalatenschap	210
8.2.2	Het aanslagjaar	210
8.2.3	De aanslagtermijn	211
8.2.4	Het aanslagbiljet	211
8.3	Betaling van de erfbelasting (+ interesten)	211
8.3.1	Betaaltermijn van de erfbelasting	211
8.3.2	Wijze van betaling	212
8.3.3	Wijze van aanrekening van betaling, aanwending en aanzuivering	212
8.3.4	Betalingsfaciliteiten	212
8.3.5	Nalatigheidsinteresten	212
8.4	Verweer van de belastingplichtige tegen de aanslag	213
8.4.1	Bezwaar	213
8.4.2	Ambtshalve ontheffing	214
8.5	Verjaring	214
8.6	Sancties	215
8.6.1	Belastingverhogingen	215
8.6.2	Geldboetes	221
9	Modelformulieren	222
9.1	Modelformulier aangifte in de nalatenschap	222
9.2	Modelformulier nieuwe aangifte in de nalatenschap	247
	DEEL 2. - SCHENKBELASTING	259
1	Inleiding en situering	259
1.1	Situering van de schenkbelasting	259
1.1.1	Registratiebelasting	259
1.1.2	Gewestelijke belasting	259
1.1.3	Indirecte belasting	260
1.2	De registratieformaliteit	260
1.2.1	Verplichte registratie	260
1.2.2	Termijnen voor registratie	261
1.3	Soorten registratierechten	262
1.3.1	Progressieve rechten	262
1.3.2	Evenredige rechten	263

1.3.3	Specifiek vaste rechten	264
1.3.4	Het algemeen vast recht	264
1.4	Betaling registratierechten	264
1.4.1	Authentieke akten	264
1.4.2	Onderhandse akten	265
1.4.3	Enkele bijzonderheden	265
1.5	Simulatie en fiscaal misbruik	266
1.5.1	Simulatie	266
1.5.2	Fiscaal misbruik	267
2	De schenking	271
2.1	Wat is een schenking?	271
2.1.1	De intentie om te schenken - intentioneel element	271
2.1.2	Een verarming en een hieruit voortvloeiende verrijking - materieel element	272
2.1.3	De intentie om te aanvaarden	272
2.2	Grondvereisten van elke schenking	272
2.2.1	Toestemming in hoofde van de schenker	272
2.2.2	Bekwaamheid van de schenker	273
2.2.3	Toestemming in hoofde van de begiftigde	275
2.2.4	Bekwaamheid van de begiftigde	275
2.2.5	Het definitief karakter van elke schenking – de onherroepelijkheid	278
2.3	De vorm van een schenking	281
2.3.1	De regel: een schenking gebeurt bij notariële akte	281
2.3.2	De uitzondering: schenkingen zonder notariële akte	282
2.4	De inhoud van de schenking	287
2.4.1	De wezenlijke elementen van elke schenking	287
2.4.2	Schenking als voorschot op erfdeel dan wel buiten erfdeel	287
2.4.3	Modaliteiten gekoppeld aan een schenking	287
3	Belastbare grondslag in de schenkbelasting	297
3.1	Basisregel: de verkoopwaarde van de geschonken goederen	297
3.2	Elke begiftigde betaalt schenkbelasting op zijn aandeel in de schenking	297
3.3	Lasten mogen niet in mindering gebracht worden van de belastbare grondslag	298
3.4	Uitzonderingen op de regel van de verkoopwaarde	298
3.4.1	De schenking van beursgenoteerde effecten	298
3.4.2	De schenking van vruchtgebruik / blote eigendom / rente	299
3.5	Progressievoorbehoud in de schenkbelasting	300
4	Berekening van de schenkbelasting	302
4.1	Welk gewest is bevoegd in de schenkbelasting?	302
4.1.1	De schenker is een rijksinwoner	302
4.1.2	De schenker is een niet-rijksinwoner	302
4.2	Wie is de belastingplichtige van de schenkbelasting?	303
4.3	Tarieven in de onroerende schenkbelasting	303
4.3.1	De tarieven in de onroerende schenkbelasting in rechte lijn en tussen partners	303
4.3.2	De tarieven in de onroerende schenkbelasting tussen alle anderen	307
4.3.3	Gunsttarieven in de onroerende schenkbelasting wegens energetische renovatie of langdurige verhuur	308
4.4	De tarieven in de roerende schenkbelasting	310
4.4.1	De tarieven in de roerende schenkbelasting	310
4.4.2	Wanneer is de schenkbelasting verschuldigd?	310
4.4.3	Geen progressievoorbehoud voor roerende schenkingen	310
4.4.4	Impact van roerende schenkingen op de erfbelasting?	310
4.5	Gunsttarieven in de schenkbelasting	311
4.5.1	VZW's, stichtingen van openbaar nut en een aantal andere organisaties	311
4.5.2	Private stichtingen en beroepsverenigingen	312
4.5.3	Schenkingen van rechtspersonen aan rechtspersonen	312
4.5.4	Gunsttarieven voor gelijksoortige rechtspersonen buiten België maar binnen de E.E.R.	312

4.6	Vrijstellingen in de schenkbelasting	312
4.6.1	Schenking van een familiale onderneming / vennootschap	312
4.6.2	Doorgeefschenking – vrijstelling voor schenking van geërfde goederen	317
4.6.3	Schenking van vruchtgebruik aan de blote eigenaar die reeds belast werd op de volle eigendom van hetzelfde goed	319
4.6.4	Schenking van in het buitenland gelegen onroerende goederen	319
4.6.5	Andere vrijgestelde schenkingen	319
4.7	Verminderings in de schenkbelasting	320
4.7.1	Abbatement voor een begiftigde met een handicap	320
4.7.2	Vermindering voor begiftigde met jonge kinderen	321
5	Inning en invordering van de schenkbelasting.....	322
5.1	Inkohiering	322
5.2	Aanslagprocedure	322
5.2.1	Het aanslagjaar	322
5.2.2	De aanslagtermijn	322
5.2.3	Het aanslagbiljet	322
5.3	Betaling van de schenkbelasting.....	323
5.3.1	Betaaltermijn van de schenkbelasting	323
5.3.2	Wijze van betaling	323
5.3.3	Wijze van aanrekening van betaling, aanwending en aanzuivering	323
5.3.4	Betalingsfaciliteiten.....	324
5.3.5	Nalatigheidsinteressen.....	324
5.4	Verweer van de belastingplichtige tegen de aanslag	325
5.4.1	Bezwaar	325
5.4.2	Ambtshalve ontheffing.....	325
5.5	Verjaring	326